

בית נאמן

בשעה 22:00

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאוזז שליט"א

ניתן לשמון
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן':
079-9-367-367
או בקו בית נאמן:
079-9270505

מוצ"ש פרשת חקת ט' בתמוז תשפ"א

נושאי השיעור:

- א. הממשלה תחילתה וסופה. ב. ויאמר ה' אל תירא "אותו" (במדבר כ"א, ל"ד). כתיב מלא או חסר. ג. מה זה "פרשת בלעם"? ד. הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא. ה. האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל. ו. ה"אור החיים" הקדוש זצ"ל. ז. החזן התחיל רצה והכהן בסוף תפלתו. ח. אמירת הוידי בלחש. ט. אמירת י"ג מידות ביחיד. י. מתי נחשב שאומר י"ג מידות בצבור. יא. נפילת אפיים ואמירת "לדוד אליך" אחר השקיעה. יב. אמירת י"ג מידות בברית מילה ביום חול ובשבת. יג. התחיל קדיש בטעות קודם התחנון, האם יאמרו אח"כ תחנון? יד. המתפלל עם חסידים שלא אומרים תחנון מה יעשה?

"גם מתרפה במלאכתו אח הוא לבעל משחית"

א. שבוע טוב ומבורך. חזק וברך (לר' כפיר פריטוש ואחיו יהונתן הי"ו). השיר "מעוזי" חביב לי מאד. המחבר **רבי רפאל ענתבי**, ואף אחד לא יאמין שהחכם הזה היה סג' נהור. **השירים שלו כולם מלאים צחות, מלאים שמחה מלאים דעת. יכול אדם להתגבר על כל המכאובים שלו על ידי השירה. שירה מעלה את האדם למעלה מעשרה טפחים** (ככה אומרים חסידי חב"ד), ואפילו יותר מזה. לשמוע שירה מדוייקת, מסודרת, זה נפלא מאד. אפילו שאומר, שהאויב "הדף ונגף" ועשה הכל, יעשה מה שירצה, אנחנו חיים על אפם ועל חמתם. מה שקרה בשבוע האחרון, דוקא ביום ההילולא של האדמו"ר מליובאוויטש התהפכה הממשלה ולא לטובה. כמה שדברתי עם סמוטריץ', אמרתי לו: מה אתה עושה?! עדיף ככה?! אמר לי: לא, אנחנו לא נכנסים לממשלה שיש בה ערבים. אמרתי לו: אם תיכנסו אתה וחבריך לא צריכים את הערבים. אבל הוא לא רוצה להבין. זה "גם מתרפה במלאכתו אח הוא לבעל משחית" (משלי י"ח, ט').

"גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי"

ב. אבל גייע הזמן שכל אחד ואחד ישלם על פי מעשיו ועל פי מחשבתו. מי שעשה לשם שמים מגיע לו שכר, ומי שעשה לשם שמים כביכול והוא כיוון לרעה, מגיע לו עונש. אין מנוס מזה. במיוחד שכל המפלגה של בנט הייתה מפד"ל במקור - דתית לאומית. דתית אין כאן, רק לאומית. רק להיות ראש ממשלה. אחד אמר לי, כתוב: "גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי" (תהלים כ"ג ד). בגיא הבי"ת זה בנט, הגימ"ל זה ג'דעון - ג'דעון סער, הי"ו יאיר - יאיר לפיד, והאל"ף אביגדור ליברמן. "גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי", כאשר אדם בוטח בה', ה' מבטיח לו שלא יכנסו רפורמים לגייר אותם בגיור של שטות, לא יעשו לנו את זה, ירצו מה שירצו. ואם תמצ' לומר יעשו מה שיעשו, יבוא משיח ויעביר אותם.¹

"ואת למדת אותם עלייך אלופים לראש"

ג. עד עכשיו הרפורמים לבד. ומכאן ולהבא הרפורמים יכנסו, יתנו להם גירות והכל. והם יודעים בעצמם שלא באו לכתחילה אלא רק על מנת לקלקל. זה **עמלק** - על מנת לקלקל. לא יעלה בידם. נתפלל על כך, וה' יתברך יעזור. יש פסוק בירמיה (י"ג, כ"א): **"ואת למדת אותם עלייך אלופים לראש"**. מה זה "את למדת אותם עליך אלופים לראש"? ה"בג"ץ הזה הוא לא היה מפריע, יש לו תחומים

- פעם אמרו שערפאת והנשיא של אמריקה קלינטון ואהוד ברק. שלשתם עומדים לסכם להחזיר קטע מארץ ישראל לערבים. אז אמרו עכשיו יעשה הרב כדורי מה שירצה, לא יעזור לו. שלושה "גדולי עולם" החליטו לעשות את זה, מה יכול לעשות?! ואז עלה בלבי פסוק: "בבקע ים ויעבירם" (תהלים ע"ח י"ג). הב"ת ברק, הקו"ף קלינטון, והע"ן ערפאת. ים ראשי תיבות - יבא משיח - ויעבירם... החוצה כולם. וככה יהיה בכל פעם שירצו חס וחלילה להכרית זרע ישראל.

שלו, והדברים שלו היו באים בשלילה: "מדוע לא יעשו כך וכך וכך?", "מדוע לא יאשרו כך וכך?", זה נוסח של בג"ץ. לא ישר "תעשו ככה". עכשיו בזמן האחרון בג"ץ מתערב בחוקי התורה, כל דיין שאינו מוצא חן בעיני הבג"ץ - החוצה החוצה. הפסוק אמר שזה התחיל מאתנו - "ואת למדת אותם עלייך אלופים לראש". הרכבת אנוש לראשנו" (תהלים ס"ו, י"ב). התורה לא עושה כלום, רק עד שהבג"ץ יכריע... פעם יכריע לטוב ופעמיים יכריע לרע... למה אתם עושים ככה?! אין הסבר. למה אתם עושים שרק שופט אחד הוא דתי מתוך שלשה עשר שופטים, וכולם חילוניים?! דתיים זה רק אחד לשנים עשר?! יותר מזה. אבל הם עושים הכל כרצונם, כל מעשיהם כך, אבל גייע זמנם. **כל אחד ואחד גייע זמנו, ונראה מי כולל לעמוד ביום ש"יפקוד ה' בחרבו הקשה והגדולה והחזקה** (ישעיה כ"ז, א) **על כל הרמאים האלה. אין דבר כזה. עם בלי תורה איננו עם.** אין בו כלום.

"ויאמר ה' אל תירא אותו" - אות מילה שלו

ד. בפרשת השבוע כתוב (במדבר כ"א, ל"ד): **"ויאמר ה' אל משה אל תירא אותו"**. יש בזה דף קפ"ד ע"א) דבר תמוה. **כתוב שם שתמיד בכל התורה כולה כתוב אותו חסר** (אותו), **חוץ מפעמיים שכתוב אותו בוי"ו**. פעם אחת בעוג, נאמר **"אל תירא אותו"**. ופעם שניה "והיה עמך עד דרוש אחיך אותו" (דברים כ"ב ב). ואצלנו גם אלה כתובים בלי וי"ו, והזוהר אומר שהם כתובים בוי"ו. ונתן בהם טעם לשבח. למה בעוג נאמר אל תירא אותו? כי יש דעה אחת במדרש שעוג היה אליעזר עבדו של אברהם אבינו, ואחר כך הוא נימול. אז פחד משה רבנו שזכות המילה שעשה לו אברהם תעמוד לו, לכן נאמר לו **"אל תירא אותו"** - אל תפחד מהאות שלו, מהברית מילה שלו, "כי בידך נתתי אותו ואת כל עמו ואת ארצו". פעם שניה "עד דרוש אחיך אותו". עד דרוש אחיך, איך תדע שהוא אחיך בעל האבידה או לא בעל האבידה? אולי הוא רמאי? צריך ליתן סימן. וזה הכוונה "אותו" - מלשון אות, שיתן סימן.

הלכה למעשה, "אותו" בוי"ו או בלי וי"ו

ה. אבל אצלנו הכל כתוב בלי וי"ו, והרדב"ז (ח"ד סימן אלף קע"ב) אומר שבדברים כאלה הולכים אחר המסרה (המסורת). והמסורת שניהם בלי וי"ו. אמר יש אחד שאמר מי שיכתוב ספר תורה בלי וי"ו - אתו, אז הוא עובר בנידוי, כי הוא חולק על דעת רשב"י. **והרדב"ז אומר אני ראיתי ספר תורה שנכתב עם וי"ו, ומחקתי את הוי"ו ולא קרה לי כלום**. כי בהלכות האלה הולכים אחרי המסרה [ואפילו בדברים שנפקא מינה להלכה, כגון קרנת קרנות בסנהדרין דף ע"ד ע"א. ועיין להרדב"ז שם]. והמסרה אומרת **כל אותו שבתורה חסרים וי"ו**.²

2. וזה לא רק המלה הזאת שלא כותבים

נוצוב גרופי: 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
19:14	20:31	21:07
19:31	20:33	21:04
19:22	20:35	21:05
19:29	20:31	21:02

לע"נ אבי הישיבה הרה"צ **רבי בנימין הכהן בן מברכה זצ"ל**

(וע"ע בירחון אור תורה אלול תשע"א סי' קנ"ח אות ג')

'סימנין' דאורייתא או דרבנן

1. יש מי שאמר שהזהר הולך על פי מאן דאמר סימנין דאורייתא (ראה ברב"ז שם). אם אחד מצא אבידה ובא משהו ונתן לו סימן, בגמרא (ב"מ דף ז"ך סע"א) יש מחלוקת אם סימנים דאורייתא או דרבנן, אין הכרעה בגמרא. אז למאן דאמר סימנין דאורייתא כותבים עם וי"ו - "עד דרוש אחיך אותו - עד שידרוש את הסימן שלו - והשבותו לו". ולפי מאן דאמר סימנין לאו דאורייתא, התורה אמרה שמחזירין אבידה רק בעדים, שיביא עדים שהאבידה הזאת שלו. אבל אם אין עדים אין מה לעשות. חכמים אמרו מפני תיקון העולם אפשר להחזיר אבידה בלי עדים רק בסימנין. אם כן אי אפשר לומר שהתורה כתבה אותו בוי"ו בשביל תקנה מדרבנן. זו מחלוקת, הגמרא לא הכריעה, והזהר סובר כמאן דאמר סימנין דאורייתא. ולדין סימנין לאו דאורייתא, ולפחות ספק, כיון שזה ספק חייבים לכתוב בלי וי"ו.

משה רבנו כתב את התורה כולה וכתב פרשת בלעם

2. פרשת השבוע פרשת בלק. כתוב בגמרא (ב"ב דף י"ד ע"ב) **שמשה רבנו כתב את התורה כולה וכתב פרשת בלעם**. מה זה 'פרשת בלעם'? (ועיין פרש"י ורבנו גרשום). **יש פירוש** שכתב פרשה שיש בה ויכוחים של בלעם עם אחרים, ומה שכתב נאבד לנו (עי' ריטב"א שם דף ט"ו ע"א ד"ה והא). **ויש אומרים** שפרשת בלק נקראת פרשת בלעם. אבל אם כן היא כלולה בכל התורה, מה הפירוש משה כתב פרשת בלעם? אלא **יש הסבר שכתב החתם סופר** (בסימן האחרון של יורה דעה, סימן שני"ו) שכל התורה כולה אנחנו עדים על כל מה שכתוב בה, אנחנו שמענו את משה, ושמענו את אהרן ושמענו הכל. חוץ מפרשת בלעם שהכל נעשה בחדרי חדרים, ולא יודעים כלום. רק רואים פתאום "ויחל העם לזנות אל בנות מואב" (במדבר כ"ה, א). מה קרה? בלעם עשה את זה - "הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם למסור מעל בה' על דבר פעור ותהי המגיפה בעדת ה'" (שם ל"א ט"ז). אם כן בלעם הוא שיעץ את זה, והתורה לא מספרת רק מה שראו עינינו ומה ששמעו אבותינו, אלא גם דבר שנעשה בחדרי חדרים. ועל פי זה נבין כוונת הגמרא שמשה רבנו כתב פרשת בלעם, שאפילו שלא נכחנו בה ולא ראינו כלום הוא כתב אותה.

"הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא"

3. והיה מעשה בימי הצאר הרוסי, (הצארים הרוסים היו מענים את ישראל, עושים הכל כדי לבטל מהם תורה ומצוות). פעם היה כנס שבו נכחו כל השרים של רוסיה, והוזמן שם גם רבי יצחק איצ'לה מוולוז'ין (הבן של רבי חיים מוולוז'ין, איצלה זה יצחק באידיש, זו לא משפחה, לא היו אז שמות משפחה לאשכנזים). ועמד שר החינוך בחוצפה ואמר: אלפיים שנה העם הזה קיים, היהודים גולים ממקום למקום, מסתובבים וגולים וגולים וגולים. ואנחנו לא יודעים למה רבון העולמים הביא עם כזה לעולם? מה הוא עושה בעולם? לא עושה כלום. סתם עם נודד, נודד מכאן לכאן ולכאן. (היו כאלה שהיו אומרים "היהודי הנווד", "היהודי הנצח"). וכולם היו מודאגים איזה גזירות חדשות יטיל עליהם. חוץ מרבי יצחק איצלה שישב מחיך, רואה את ההוא מנבח והוא מחיך, כאומר: אתה יכול לדבר מה שאתה רוצה. אמר לו: איך קוראים לך? אמר לו: יצחק. מאיפה אתה? מוולוז'ין. (וולוז'ין זו עיר ברוסיה הגדולה). אמר לו: אתה שמח בדברים שלי? אמר לו: כן, אני שמח. אמר לו: אני שר החינוך של רוסיה, ואתה שמח? הדברים שלי משמחים אותך?! אמר לו: כן, הם משמחים אותי. אמר לו: למה הם משמחים אותך? אמר לו: יש לנו פסוק בתורה שאף אחד לא מבין אותו, **אלפיים שנה ויותר מזמן שנכתב לא יודע מה הוא מדבר: "כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל הן עם כלביא יקום"** (במדבר כ"ג, כ"ג-כ"ד). מה זה "מה פעל אל"? מה אותה כמו הגמרא [או הזהרה]. יש רשימה ארוכה בגליון השי"ש של רבי עקיבא איגר במסכת שבת דף נ"ה עמוד ב', לאורך כל העמוד שמביא שם כל מיני דברים שלמעשה לא נוהגים כמותם.

הפירושו? הכוונה "מה פעל אל" - יגיע זמן שיאמרו ליעקב ולישראל מה ה' עשה בעולם? למה ברא אתכם, אתם פריזטים, אתם לא עושים כלום. "מה פעל אל"?! אני מובטח שגם הסינים יתקיים: "הן עם כלביא יקום"... הוא הבהיל אותו, הוא חשב שהרעיון שלו למה ה' ברא את העם הזה זה רעיון שהוא חידש אותו. וכבר אמר אותו בלעם, ואמר דווקא שיאמרו ככה אז "הן עם כלביא יקום". אז הוא הנמיך את הטון שלו, דיבר יותר בעדינות ויצאו בלי כלום, לא עשה שום גזירה.³

האדמו"ר מקלויזנבורג צ"ל

ט. היום ט' בתמוז זה יום פטירה של **האדמו"ר מקלויזנבורג**. הוא מסר את עצמו על התורה בצורה מיוחדת במינה. מה הדבר המיוחד שיש בו? שהוא לא זכה לחיים טובים, עבר תלאות ויסורים נוראים, היה בשואה, ואת אשתו ואחד עשר ילדים בעוונות הרבים הוא שיכל אותם. אחרי שהוא ניצול, הוא היה הרב של המחנה האמריקאי, והנה יום אחד הלך למפקד הראשי **אמר לו: אני צריך לטוס לקאלבריה** (איטליה) **להביא משם אתרוג. הוא השתגע ממנו, זה מה שמעניין אותך עכשיו?** קרא לטייס הראשי שלו, אמר לו: בוא הנה, אתה מכיר את היהודי הזה? אמר לו: כן. אתה יודע כמה ילדים שיכל רחמנא ליצלן? אמר לו: אחד עשר. אמר לו: ואת אשתו ששיכל אתה יודע? אמר לו: כן, אני יודע. אמר לו: ועכשיו מה שמעניין אותך זה שתביא לו אתרוג, **טוס אתו עכשיו ויבחר את האתרוג הכי טוב**. הלך לשם, בחר את האתרוג הכי טוב ואמר לו: עשית לי טובה רבה. ההוא השתומם, איך אפשר דבר כזה שאדם שעבר תלאות כאלה, מה שמעניין אותך זה אתרוג לחג הסוכות?! ולא די זה בלבד, אלא כאשר בסוף חזר לארץ ישראל

3. פעם הייתה גזירה אחרת, המלך בא ואמר כל פעם היהודים מפרים לנו עתנו. אז אנחנו עושים עכשיו כל מיני חוקים, אף אחד לא יצא מכאן עד שתעשו את כל החוקים לטובת רוסיה, ונגד עם ישראל, ואחר כך אני אבוא בשעה מסוימת אחרי חצות הלילה, ואני אבדוק מה שכתבתם. אמרו בסדר. אמר המלך תשגיחו עליהם. זה היה בעשר בלילה, ופתאום בשתיים עשרה באו המלך ויועציו, דפקו ונכנסו, המלך לקח את כל הכתבים שלהם, אמר איזו עבודה זאת?! איזו עבודה?! זרק את הכל לאש (הייתה שם אש דולקת לחמם את הבית) ויצא. שמעו רק את לפני שעתיים-שלוש, לקח לנו הדפים. אמרו השרים מה אנחנו עושים? אנחנו כמו ילדים קטנים שעובדים ולוקחים את כל הכתיבה שלנו וזורקים אותה לפח?! לא יכול להיות. בוא נראה מה לעשות, נחזור עוד פעם?! לא נחזור עוד פעם, המלך אמר שהעבודה שלנו לא שוה כלום. אז בוא נשתה ונשתכר לחיי המלך ויועציו והקיסר ורוסיה, ולחיי גיהנם ובאר שחת... התחילו לשתות. בשעה שלוש המלך דפק עם היועצים שלו, אמר להם: תראו לי מה שעשיתם עד עכשיו, אמרו: לא עשינו כלום. אמר להם: מה זה לא עשיתם כלום? למה לא עשיתם כלום? אמרו: כיון שכבוד המלך בא לפני שעתיים-שלוש, לקח לנו את כל הניירות וזרק אותם לאש, ועוד אמר שהעבודה שלנו לא שוה כלום. מה אנחנו סתם נכתוב?! **אמר המלך: ככה אני אמרתי? אני לא יצאתי מהמקום שלי! קרא לפלוני ואלמוני, אמר להם: מתי ראיתם אותי יוצא? אמרו לו: מאז שבא בשעה שתיים עשרה לא יצא יותר עד עכשיו**. אמר להם: מה אתם אומרים? אתם משקרם! אמרו לו: בוא תברר עם פלוני ופלוני שנאמנים על המלך. הביאו אותם והם אמרו: המלך בא בשעה שתיים עשרה לקח את כל העבודות של השרים וזרק אותם. המלך השתומם: איך זה יכול להיות?! אמר, אלוקים בא בדמות המלך, שלח שליח, שלח את אליהו הנביא, תגידו מה שתרצו, לקח את כל העבודות שלנו וזרק אותם לפח!

באותו זמן היו לומדים תורה מתוך אהבה, לומדים תורה בחבה. אחרי **הגאון מוילנא** היה להם חשק גדול בלימוד התורה. מספרים על הגאון שהיה מפתיע את כולם. בא לו אחד, שמו **רבי מנשה מאיליא**, אמר לו: יש לי פירוש בסוגיא דחפופי (שבת דף ו' ע"ב) שלא כדעת כל המפרשים. אמר לו: למה אתה יוצא מדברי המפרשים? אמר לו: כי יש לי סוגיא בכתובות. הוא רק אמר "בכתובות", אמר לו: רגע, יש בכתובות דף כ"ה ע"ב בבא של אלו ואלו טהורין, איך תפרש אותה לפי ההסבר שלך? רבי מנשה שתק. **אמר, כל מה שהכנתי הוא דחה אותי במלה אחת - איך תפרש בבא דאלו ואלו טהורין? והמפליא שהוא רק שמע את הפירוש, בחן אותו, מצא קטע בתלמוד שהוא מתנגד לפירוש הזה ודחה אותו**. הייתה לו תפיסה מהירה מאד וזכרון נדיר מאד. ובכל זאת ראיתי פעם כתב יד הגר"א (זה לא דבר מצוי) שצייין סוכה והשאיר את הדף ריק עד שפתח את המקור. והמקור לא מסובך כל כך - סוכה דף נ"ב ע"ב. והוא כתב: סוכה [(הבאתי את זה פעם באור תורה איירי תשע"ב סי' צ"ה אות ד). לפעמים קורה שגם הגאון הגדול ביותר לא רוצה לסמוך על הזכרון שלו. כשאדם רואה דבר, ואתה זוכר אותו שהוא בדף פלוני ולא ראית את הדף באותו רגע, אל תכתוב. האדמו"ר מליובאוויטש במקרים כאלה כותב סימן שאלה: דף פלוני עמוד פלוני? למה סימן שאלה? לומר שמי שיבוא לסדר את הדברים יפתח את המקור ויראה.

בית ההוראה כסא רחמים
שק"י בד"ץ משפס ועדק
מזמורת
בשרות
סתי"ם
מזמורת
בית
24
24
מזמורת
מזמורת

נודע שהוא נפטר במוצאי שבת ט"ו בתמוז שנת תק"ג בן 47 שנים.⁶ ועצם הדבר שקוראים בספר שלו זה דבר גדול מאד. אם אדם יש לו איזו בעיה, חסר לו ילדים, חסר לו שידוך, חסר לו משהו, יקבע כל יום עשר דקות בספר אור החיים. גורסים אותו כמו זוהר, אפילו לא מבינים אותו קוראים אותו. יש בו כמה וכמה פירושים יפים כאן בפרשת בלק וכדומה. זכות הרבנים האלה תגן על עם ישראל שלא יבואו משחיתים וישחיתו את העם ונלך בדרך טובה וישרה.

החזן התחיל רצה והכהן בסוף תפלתו

יא. דברנו (ראה עלון מס' 264 אות י"ג) על כהן ששמע את החזן מתחיל רצה והוא עוד מעט מגיע לסוף התפילה, מה יעשה? הדין הוא שיכול לעקור מעט את רגליו באמצע תפלתו כדי שיוכל אחר כך לשאת את כפיו. שהרי הכהן חייב לעקור את רגליו ב"רצה", ולכן יעקור מעט את רגליו אפילו שעדיין לא סיים את תפילתו, כדי שאחר כך בסוף התפילה יוכל לעלות לדוכן. אבל אם הוא נמצא באמצע התפילה לא יעשה ככה, כי בין כה וכה הוא לא יספיק, אבל אם הוא נמצא בסוף התפילה, זה בסדר.

אמירת הוידוי בלחש

יב. ואחרי התפלה עושים וידוי, ויש לאומרו בלחש. הרב עובדיה ע"ה סובר שהש"צ יאמרנו בקול רם, ככה כתוב בשו"ת הרמ"ע מפאנו (סי' ק"ב) והובא במג"א (סימן תר"ז סק"ג) שהש"צ אומר את הוידוי בקול רם. אבל מחילה מכבודו, הרמ"ע ומגן אברהם מדברים על יום כיפור שיש בו נוסח סטנדרט - אחיד וידוע לכולם, ואפילו יש שם וידויים על דברים שלא חוטאים בהם רוב העם כמו "מראית העין" ו"נשך ותרבית" וכדומה. אבל ביום רגיל אם יש לאדם חטא מסויים, כגון שנכשל באיזה חטא, הרי הוא מוסיף באות המתאימה וידוי לאותו חטא, כמו "חיללנו שבת" וכדומה, האם צריך שכולם ידעו שהוא חילל שבת? אדרבא כתוב "חציף עלי מאן דמפרש חטאיה" (ברכות דף ל"ד ע"ב). מי שהוא מפרש את חטאיו לאחרים זה לא בסדר והוא חצוף. ואם יגיד את זה בקול רם יאמרו אנשים, האיש הזה עושה את עצמו "חסידא קדישא" אבל הוא מחלל שבת, ועובדה ששמעתי אותו מתוודה שחילל שבת. לכן לא כדאי לומר בקול. תמיד אמרנו בקול עד "אנחנו ואבותינו ואנשי ביתנו", ומשם (גם הש"צ) בלחש: "אשמנו, בגדנו, גזלנו" וכו', ואם אתה רוצה אתה יכול להוסיף את הדבר שנכשלת באות המתאימה. יש ספר לשון חכמים של הרב בן איש חי שכותב שם (ח"ב סי' כ"ה) שאדם שנכשל בטריפה וכדומה יצום יום אחד, ויאמר בוידוי: "נכשלנו באכילת טרפויות" (וע"ע בס' לשון חכמים ח"א ריש סי' ס"ח וסי' וע"ג). וכי דבר כזה צריך לומר בקול רם?

אמירת י"ג מידות ביחיד

יג. יחיד אסור לו לומר י"ג מידות רק בטעמים כקורא בתורה. ובשני וחמישי גם כן יאמר בטעמים, ולא כמו שכתב בבן איש חי (ש"א פרשת כי תשא אות ט') שאת הי"ג מידות שאחר נפילת אפיים הנוספים בשני וחמישי לא יאמרם היחיד כלל. למה שלא יאמרם? אין בזה הפסד, הוא

6. ושתי נשותיו קבורות על ידו, יש אומרים שזה שתי יבמות, ויש אומרים ארבע יבמות, ויש אומרים שנקראים במות לא יבמות, כיון שהקבר שלהם היה גבוה למעלה... מי יכול לדעת?! כל מיני השערות שאין להן סוף.

עשה לו חסידות צאנז בנתניה⁴. ולאט לאט קיבל הקצבה מהמדינה ופתח בית חולים לניאדו. ופתח גם כולל שלומדים בו שבעים דף גמרא בחודש. ובכולל הזה מתקבלים כולם, כיפות שחורות, כיפות סרוגות, הכל כולם באים לשם ולומדים. אבל צריכים להכין טוב שבעים דף גמרא רש"י תוספות, זה לא קל בכלל, והוא עשה את זה. ובזכותו למעלה מאלפיים אברכים בקיאים בכל הש"ס כולו ישר והפוך. ונשא אשה ונולדו לו עוד ילדים שמכהנים כאדמורי"ם אחריו. זכות גדולה מאד⁵. החכם הזה עשה לתורה שלא תשתכח מישראל.

ה"אור החיים" הקדוש זצ"ל

י. בסוף השבוע יש לנו את יום ההילולא של אור החיים - רבי חיים בן עטר. פעם הלך יצחק נבון (נשיא המדינה לשעבר) לקברו, וראה שביום הזה באים אלפים לקבר שלו. אמר, אני מתפלא, באים גם אשכנזים. הרבה אשכנזים באו יותר מספרדים, מה קרה לכם?! אתם לא יודעים שהוא ספרדי?! בן עטר זה ספרדי, אז למה אתם באים?! שוטה שבעולם! אתה לא יודע למה באים?! הבעל שם טוב אמר שהנשמה שלו גבוהה יותר ממנו. מה אתה רוצה? למה שלא יבואו?! יש עליו סיפורים נוראים, יש חכם שמו ברק בן ניסן, והוא מביא כל מיני סיפורים [על אנשים שנושעו בזכות האור החיים] והוא מארגן כל מיני שיעורים שילמדו באור החיים. אומר, אדם שיש לו מחלה יתרפא אם יקבע עשר דקות - רבע שעה כל יום באור החיים. הרב חיד"א כתב (שם הגדולים ח"ב בסוף ערך דרשות הר"ן) שהאשכנזים מחבבים אותו הרבה כיון שדבריו ע"פ הפשט. אבל זה לא בדיוק, דבריו הם לא ע"פ הפשט, הרבה פעמים הוא מפרש בדרך דרש רחוק, "רחוק רחוק מי ימצאנו" (ע"פ קהלת ז', כ"ד). בפסוק "אם בחוקתי תלכו" (ויקרא כ"ו, ג) עשה בו ארבעים ושנים פירושים, רובם ככולם דרך דרש ורמז. יש בו דברים בדרך הפשט, אבל לא תמיד. רובא דרובא לא על דרך הפשט. מה שמחבבים אותו האשכנזים זה מסבה אחרת. ביום הפטירה של האור החיים בארץ ישראל, הבעל שם טוב היה במז'בוז' באשכנז, נטל את ידיו לסעודה שלישית ואמר: ככה נר המערבי. אמרו: מה זה ככה נר המערבי? אמר: עכשיו נפטר רבי חיים בן עטר שהוא נר המערבי (הוא בא מהמערב). אמרו לו: איך הרב יודע? אמר: יש סוד אחד בנטילת ידים שמגלים אותו רק לחד בדרא. ואני תמיד ביקשתי להשיג את הסוד ולא רצו להגיד לי, והרגע הזה גילו לי אותו, אז הבנתי שהוא נפטר, וכך היה. על פי הפרשי השעות

4. קמו נטורי קרתא, שנאו אותו. כתבו על הקהילה שלו "פורץ גדרן של ראשונים" (ראיתי את זה בגלינות של משמרת חומתינו בשנת תשכ"א). זה מה שיש לכם לתאר אותו מהדברים שעשה?! אבל הוא לא התחשב בהם. מה יעשה?! יש אדם שיכול לצאת ידי כל הבריות?! אין מה לעשות. אחשוורוש אמר "לעשות כרצון איש ואיש" (אסתר א' ח'). אמר הקב"ה לאחשוורוש שוטה שכמוך, אני איני יוצא ידי בריותי, ואתה רוצה לעשות כרצון איש ואיש?! מי אתה בכלל (אסתר רבה פ"ב פ"ד). אז כתבו עליו מה שכתבו, והמשיך בדרך.

5. על זה תגידו פורץ גדרן של ראשונים?! ככה אתם עושים?! לא מתביישים. לצערנו הרב אין בושה בעולם, "חוצפא ישגא והיוקר יאמיר" (סוטה דף מ"ט ע"ב). "לא דעת ולא תבונה" (ישעיה מ"ד, ט). אם למשל בבחירות האלה הייתה הוראה מהאדמו"ר מסאטמר שליט"א לכו להצביע, היינו מרויחים את המדינה. ולא היו באים כל הגוים האלה שהם פסולים, ולא יבואו לכותל המערבי כל מיני אנשים, וכדומה וכדומה, אבל הם לא נותנים, אומרים אסור. לפעמים ביטולה של תורה זהו קיומה (מנחות דף צ"ט ע"ב). הם לא מבינים את זה.

הם צריכים אותך

קורא אותם בטעמים כקורא בתורה. למה שיאמר "כמו שהודעת לענו מקדם" וישתוק? הרב עובדיה ע"ה גם כן נוהג שלא לומר (עיין ילקוט יוסף ח"א עמ' שמ"א), אבל זה לא מובן. בילדותנו תמיד נהגנו שכאשר התפללנו בבית ביחיד אמרנו את הכל, רק שאמרנו את זה בטעמים, וככה זה בסדר. כל עיקר הדין שלא אומרים "ג מידות רק במנין, תלוי בספק, זה דעת רב נתן ראש ישיבה (הובא בטור סי' תקס"ה) ואילו הטור (שם) חלק על דבריו, וכן דעת רבנו יונה. וגם הרשב"א מתיר לאומן דרך קריאה בעלמא. לפיכך מותר לומר וידוי, ואת המלים של "ג מידות יאמר בטעמים.

מתי נחשב שאומר "ג מידות בציבור

יד. ואם היחיד התחיל לומר "ג מידות עם הקהל, והחזן היה מהיר בתפלתו", והוא גמר מוקדם לפני היחיד, הבן איש חי כותב (שם אות ד) **שימשיך היחיד לאומרם כרגיל, כיון שהתחיל לאומרם עם הציבור.** ובהליכות עולם (ח"א עמ' רמ"א) חולק עליו וסובר שיסיים בטעמים. אבל נראה שאין צורך להחמיר בזה, כי הדין הזה שלא לומר ביחיד אינו לא במקרא לא במשנה לא בגמרא ולא במדרש, ומקורו רק מדברי רב נתן, והטור בעצמו חולק עליו. וכן כתב בבית יוסף בשם אבודרהם (עמ' רנ"א) ורבנו יונה⁷ (הובא באבודרהם), וא"כ אחרי שרבנו יונה ואבודרהם דעתם אחרת, ורבי נתן אמר שלא לומר רק במנין והטור חולק עליו, והוא נמצא יחד עם הציבור, אז מה יכול להיות?! וכי צריך שכולם יתפללו מלה מלה: ה' - ה', א-ל - א-ל, רחום וחנון וכו'? לא ככה, אלא אם התחיל אתם ודאי שיכול להמשיך. **ואפילו אם לא התחיל אתם, אם יש מנין שמה יכול לומר כל ה"ג מידות גם ביחיד, כי זה לא ביחיד, יש שם עשרה.**

נפילת אפיים ואמירת "לדוד אליך" אחר השקיעה

טו. בדין נפילת אפיים אחרי השקיעה. היה מנהג פשוט בחוץ לארץ ש"לדוד אליך" לא אומרים אחרי השקיעה. בשו"ת יחוד ח"ו (סי' ז) אמר שאם עוד לא הגיעו לצאת הכוכבים מותר לומר "לדוד אליך", ומה שהבן איש חי אמר (ש"א פרשת כי תשא אות י"ד) שלא אומרים נפילת אפיים אחרי השקיעה, זה כאשר עושים נפילת אפיים ממש, אבל אם אומרים פסוקים בעלמא, מה יכול להיות?! לכן מותר לומר אותו בלי נפילת אפיים גם אחר השקיעה. ויש לי ראייה לזה מדברי כף החיים (סימן קל"א אות נ"ב) שהביא בשם שלמי ציבור (דף קנ"א ע"א) שאין נופלים על פניהם בלילה בעת אמירת הסליחות, אבל בארץ הצבי ובקושטא, נהגו שלא נפלו על פניהם רק קראו את המזמור ולא הטו. וזה כדעת הרב עובדיה, שאפילו שזה לילה שלא עושים נפילת אפיים, מותר לומר את המזמור. אבל מה שכתב הרב עובדיה (שם) בדעת הבן איש חי שלא החמיר בזה אלא כשעושים נפילת אפיים בפועל, במחילה מכבודו, הבן

7. כמו שהרב עובדיה היה אומר: "תפלתם מהרה - תקבל ברצון", אם יתפללו מהר התפילה תתקבל ברצון.... (כמובן לא ככה הפשט, אבל לא נורא).

8. **רבנו יונה זה רבו של הרשב"א, ורבי אהרון הלוי (הרא"ה) זה תלמידו של הרמב"ן.** הרמב"ן היה חריף ולכן תלמידו הרא"ה היה חריף. ורבנו יונה היה פשוטן ולכן הרשב"א היה פשוטן. מי שרוצה לראות את הפשט שלו יראה את תלמידי רבנו יונה על מסכת ברכות, איך הכל פשוט וברור. (לפעמים יכול להיות שהתלמידים לא הבינו אותו טוב, לפעמים הם כותבים קושיא של הגמרא ותירוץ של הגמרא וכותבים את זה בשם מורנו הרב נר"ו. "הקשה מורנו הרב", "זתירץ מורנו הרב", ואתה רואה שהקושיא והתירוץ נמצאים בגמרא. הוא אמר להם את הקושיא והתירוץ בעל פה והם חשבו שהם חידושים שלו), אבל כל השיטה שלו היא פשוט.

איש חי כותב שם לעיל מיניה (הלכה י"א): "והנה פה עירנו בגדאד אין נוהגים להשים פניהם על זרועם כלל". ואפילו הכי כתב אחר כך שאחרי השקיעה לא יאמרו כלום. ומשמע שגם באופן שלא נופלים בפועל, אחרי השקיעה לא יאמרו כלום. **לכן להלכה אפשר לומר "לדוד אליך" גם לאחר השקיעה אם אתה לא נופל על פניך ממש. אבל אם אדם רוצה לחוש לדעת האומרים שלא לומר, שלא יאמר.** וככה גם נהגו בתונס, שאם עברה השקיעה מדלגים על "לדוד אליך".

מנהג תונס בזה

טז. ויותר מזה, בתונס נהגו שאפילו עשרים דקות לפני השקיעה לא אומרים "לדוד אליך", ואבא ע"ה היה מגיע מאוחר (כי היה כל הזמן עסוק בכתיבת תשובות)⁹, ושאלתי את אבא למה לא אומרים עשרים דקות לפני השקיעה לדוד אליך, הרב פינסון שאל אותי שאלה זו. הרי עד השקיעה יכולים להגיד. ואבא הפתיע אותי ואמר לי שיש חכם ששמו רבי אליעזר ממיץ, והוא סובר [שבין השמשות קודם השקיעה הוא] וכאשר שקעה השמש זה כבר לילה גמור¹⁰, וזו הסיבה שבתונס נהגו שלא לומר "לדוד אליך" 20 דקות לפני השקיעה, כי חוששים לדעתו.

9. היה כל הזמן כותב וכותב, בלי סוף. עד שבא אביו, **הסבא רבי רפאל ע"ה** (ראיתי אותו בחלום אתמול), ואמר לו: למה אתה לא מדפיס? למי אתה כותב? אמר לו: אחר כך יסדרו את זה. אמר לו מה שתעשה בחייך. **ורבי צמח** שיהיה בריא אמר לו: ספר כמו שאתה כותב, אף אחד לא יכול להוציא אותו בצורה מושלמת כמו שאתה עושה! והמלה הזאת העירה אותו, אבל זה היה בשנתיים האחרונות, וכבר היה מאוחר. התחיל לסדר ונפטר באמצע סימן ט"ו. **אדם לא צריך לחכות, אלא תעשה מה שתוכל - כל אשר תמצא ידך לעשות בכוחך - עשה!** כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול **אשר אתה הולך שמה** (קהלת ט"ו, י). יש לאבא תשובה שאמר לי שהיא **שלוש מאות דף**, והיא יכולה להיות חמש מאות דף, וזו תשובה בעניין **מלד"ה** (מה הפירוש? מצוה לקיים דברי המת). ורבו ראה אותה ושייבח אותה על זה, ואמר לו יש לך ספר נפלא מאד, תוציא אותו. אבל הוא לא הוציא. יש לו מהדורא קמא ומהדורא בתרא, ויש לו עוד הוספות, ומרוב הוספות בסוף לא יצא כלום. לכן עדיף להוציא בלי הוספות. **הגאון בעל חוות יאיר** היה ככה, כתב ספר מסודר על השלחן ערוך אורח חיים לפני שהופיעו טורי זהב ומגן אברהם, סידר את הכל ואחר כך כשבא להדפיס אותו, הראו לו שני ספרים שקדמו לו: טורי זהב ומגן אברהם. אמר מה אני עושה עכשיו? יש שם דברים שהוא כיון אליהם, ויש דברים שהם כתבו לא נכון והוא חולק עליהם, לכן אמר שהוא צריך לעיין בכל הלכה והלכה. [ובסוף הספר נשאר בכתב יד 300 שנה, וחציו אבד וחציו נדפס בימינו]. אבל באמת אתה לא צריך לעיין, תוציא את הספר ותכתוב: כתבתי אותו לפני הופעת ספר זה וספר זה, והמעייין יבחר. "דבבר ראסך" - שישברו את הראש. וכי אתה חייב להם משהו?! אתה לא חייב כלום. אבא הלך והשאיר את הספר שלו עם עשרים וחמשה גליונות לדפוס וזה נשאר כך. אחר כך עבדנו על זה הרבה, ואחר כך נפלת, והמשיכו אחרים את העבודה. ועם כל העבודה שעשו, הדפיסו רק שליש ממה שהוא כתב!

10. הרבה לא יודעים את השיטה שלו, ומבלבלים את המוח. יש חכם אחד בדורנו שכתב שרבי אליעזר ממיץ שיטתו כמו רבנו תם. הוא ורבנו תם זה "מן הקצה אל הקצה" (שמות כ"ו, כ"ח). רבנו תם סובר שאחרי השקיעה עדיין זה יום גמור, ורק אחרי שעה מהשקיעה מתחיל בין השמשות, ועדיין לא מתחיל לילה. ואילו רבי אליעזר ממיץ סובר כדעת התוכנים שאומר האבן עזרא שכאשר שקעה השמש זה כבר לילה גמור. וזה נגד הגמרא, כי היא כותבת (פסחים דף ב' ע"א) [שליה זה מ'] "צאת הכוכבים" (עיין ברכות דף ב' ע"ב), והרי הכוכבים לא יצאו באותו הזמן. וחכם אחד בבלב אותם וכתב שלא ידעו את דעת רבנו תם ולכן כתבו רבי אליעזר ממיץ, אבל זה היינו הך. איזה "היינו הך"? מה אתה מבלבל את המוח?! ומכח זה הקשה על הרב עובדיה "בכח גדול וביד חזקה" (שמות ל"ב, א). שהרב עובדיה לא כותב כלום ולא יודע כלום ולא מבין כלום. והוא בעצמו לא יודע כלום ולא מבין מאומה, בור ועם הארץ. איך אתה בא לחלוק על הרב עובדיה, ואתה לא מבין כלום?! **אנחנו לא יודעים איזו מתנה ניתנה לנו בדורנו!**

הם זקוקים לך

אמירת י"ג מידות בברית מילה ביום חול ובשבת

יח. מה שנוהגים בכל העולם שאומרים בברית י"ג מידות ה' ה' אל רחום וחנון, מן הדין לא צריך לומר את זה. זה רק אם היה הציבור בצער, ככה כותב בן איש חי (ש"א פרשת כי תשא אות י"ב) שאם יש צער אומרים ה' ה' אל רחום וחנון. אבל אם לא היה צער, לא צריכים לומר את הפסוקים האלה. וכל שכן ביום שבת שלא עושים את זה. בשעת צרה אומרים י"ג מידות בשבת. אבל בעלמא, אין אומרים י"ג מידות בשבת, כמו שכתב רבי שמואל ויטאל (עיין בספר מעשה נסים כדורי עמ' קל"ג)¹². לכן אם הזמן רגוע לא אומרים י"ג מידות. ואם הזמן בר מינן לא רגוע אז אפשר לומר י"ג מידות בחול, ובשבת לא אומרים אלא אם כן נמצאים ממש בשעת צרה.

התחיל קדיש בטעות קודם התחנון, האם יאמרו אח"כ תחנון?

יט. כתבו בשם החזון איש בספר "אורחות רבינו" (ראה חלק ג' עמוד רכ"ה) שאם החזון התחיל קדיש בטעות אין לומר תחנון. למשל במנחה במקום לומר "אנא" אמר קדיש תתקבל, אז לא צריכים לומר תחנון. אבל זו טעות, ואפשר לומר תחנון. מה הבעיה לומר תחנון אחרי קדיש תתקבל? אולי יש בזה טעם במה שכתוב בבית יוסף (סי' קל"א) בשמעתא דרבי אליעזר בן הורקנוס. אשתו הייתה אחותו של רבן גמליאל, והיא לא רצתה שבעלה יעשה נפילת אפיים כי אמרה שנפילת אפיים שלו יכולה להרוג את אחיה [ע"ש]¹³. לכן לא הניחה אותו ליפול על פניו. אבל הוא שמע שרוב עובדיה אמר שטוב להחמיר כמו רבנו תם, וחשב שהוא פוסק לגמרי כמנהגו. זה לא בדיוק.

12. יש אנשים שאני לא יודע מה עושים אתם. רבי שמואל ויטאל הוא בנו של מהר"ח, והוא אומר שלא אומרים י"ג מידות בשבת, וכל אחד חולק ומבלבל את המח כרגיל. יש בני אדם שקוראים "מותר" ואומרים שכתוב "אסור", "אסור" קוראים "מותר". אין להם דעת, אין להם שכל, לא נגה עליהם רוח השכל. כתוב מפורש שלא לומר, מה העקשנות הזאת? מה אתה מתעקש?

13. כשלמדת את זה בבבא מציעא בילדותי, שאלתי את אבא איך אפשר להרוג אנשים בנפילת אפיים? אמר לי ישנו אחד חכם מקובל בתונס, שמו רבי שלום יעיש שהיה יודע כוונות בנפילת אפיים. והיה עושה שם כוונות ומוריד את עצמו לעמקי

והקשיתי לו הרי מעולם לא חששו לדעת רבי אליעזר ממיץ, הרי בערב שבת רוב העולם מדליקים רבע שעה לפני השקיעה, וכי סלקא דעתך שהדליקו בבין השמשות לפי דעת רבי אליעזר ממיץ שהוא סובר שעשרים דקות לפני השקיעה מתחילה "תוספת שבת", וא"כ איך ידליקו בתוספת שבת? אלא זו דעת יחיד, וכמו שכתוב במנחת כהן (חלק מבוא השמש פרק י"א) שדעת רבי אליעזר ממיץ "אינה כפי תורתנו" (שמעתם ביטוי כזה בעולם? הדעה הזאת היא נגד התורה). אמר לי: אפילו הכי חששו לדעה זו, כי נפילת אפיים היא רשות, וכמו שהטור (סוף סי' קל"א) כותב בשם רב נטרונאי שנפילת אפיים היא לא חובה אלא רשות, ולכן אם יש לך ספק אל תאמר נפילת אפיים, וגם אם אתה לא עושה נפילת אפיים ממש ולא מטה על הידיים, אפילו הכי אל תאמר. אבל בארץ ישראל אין מנהג כזה, ולכן כל זמן שעדיין לא שקעה החמה יכולים לומר [לכו"ע] נפילת אפיים בלי להטות את הראש על היד.

מנהג קהילות חאלב בה

יז. וראיתי בקהילות חאלב שנמצאות באמריקה שהם מזמין מנחה קטנה כבר לא אומרים תחנון. יש להם בחנויות שלהם בן פורת יוסף מקומות שהם מתפללים שם מנחה, אוספים את העובדים ומתפללים מנחה, ואחר כך הם לא אומרים בכלל "לדוד אליך". למה אתם לא אומרים? ככה המנהג שלהם. יש ספר ששמו "דרך ארץ" שבו נכתבו המנהגים של ארם צובא, (אר"ץ זה ראשי תיבות "ארם צובא" - דרך ארם צובא). וכתוב שם (עמ' מ"ג) שהמנהג שלהם שמזמין מנחה קטנה והלאה לא אומרים תחנון בכלל. ונדמה לי שאפילו "אנא" הם לא אומרים. אבל הדבר הזה מוזר, והנכון הוא לומר תחנון עד השקיעה [או עד צאת הכוכבים כנ"ל], לא מוקדם מדאי כמו בספר דרך ארץ, ולא מאוחר כמו רבנו תם¹¹.

11. פעם הרב עובדיה ע"ה התפלל בנתניה אצל האדמו"ר מקלויזנבורג, והרב עובדיה אמר צריך להזדרז כי עוד מעט שקיעה, לקח סידור והתחיל להתפלל. אמר לו האדמו"ר: הרב פוסק כמו רבנו תם (שו"ת יבי"א ח"ב חאו"ח סי' כ"א). אמר לו: אני לא פסקתי כמו רבנו תם, רק אמרתי שצריך לחוש לדבריו במוצאי שבת, אבל לא שאפשר להתפלל כל יום מנחה בזמן רבנו תם. לא אמרתי את זה. המנהג לא ככה ואי אפשר לומר ככה.

המכון להכשרה תורנית שעל ידי

אור יוסף

לפי חז"ל רבנו שכיית יוסף זצ"ל
בשיטת פורת וחסד הנזיר ר' שמואל ויטאל, כמאמר הנזיר ר' יצחק שניר שליט"א

שמח לבשר על

הדממת חד פעמית שלא תחזור

ההודמנות שלך למקצועיות ברמה הגבוהה ביותר!

קורס הדרכת חתנים ונשואים

עם גדולי המומחים בתחום, הרבנים הגאונים:

הרב נחום דיאמנט, הרב יצחק שכנאי, הרב יצחק שניר, הרב אביאל נייח

- חזרות ושלום בית
- חלטות מידה, חופה וקידושין
- הלכה והשקפה בחיי חזניות
- ניהול חיי חזניות בריאים
- קשר

15-20 סבבים (מחזוריים)
בני שבועיים - שלוש שיעורים

- הסקוד מודרך החתנים
- הקטרת חזניות ואקטיביות
- ניהול וניהול קטנולקטים
- עזרי ליבה בנישואין
- ושד

במחיר מוזל ומסובסד מאוד רק 2100 ₪ (כולל 4000 ₪)

לרנל תפלת תרומה למסובסד כ-6 עד-7 דאטונים (מחזוריים) ישלמו רק 1900 ש"ח

המסיימים בהצלחה יקבלו תעודת מדרוך חתנים ונשואים

בניית התורה ב"י ואת אבות בני חז"ל ביהדות הארץ הנזיר ר' שמואל ויטאל והרבנים שלישי ויטאל ויטאל הנזיר ר' יצחק שניר שליט"א

לפרטים והרשמה ניתן לפנות לרכז הקורס: הרב נריה דרשן הי"ו טל': 052-717-4724

"ידוע בסמרי הקבלה כי אחד התיקונים הגדולים ביותר
לבטל מהאדם את הגזרות ולפתוח את המזל לבריאות,
לרפואה ולהצלחה - זה מדין נמש..."

פדיון נפש

מידי יום נערך פדיון נפש

על פי הסדר שתיקן מרן ההיד"א

המסוגל לישועות

ע"י רבני הישיבה הי"ו

מחיר לכל שם: 54 ש"ח

למסירת שמות התקשרו:

08-6727523

שלחו הודעה או בעמדות נדרים פלוס

בכל הימים. ואם אדם נמצא עם החסידים שלא אומרים תחנון מה יעשה? אז יאמר תחנון אחרי התפלה, אחרי עלינו לשבת. אף על פי שהפסיקו בקדיש וכדומה. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

מי שבירך אבותינו הקדושים יברך את הילד ישי בן מירית מרים פרטוש, לרפואה שלמה ובריאות איתנה, ושיזכה לחיים טובים וארוכים, אמן כן יהי רצון.

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את כל השומעים, ואת כל הרואים, ואת כל הקוראים בעלון 'בית נאמן' השבועי. ה' יתברך ימלא כל משאלות לבם לטובה ולברכה, ויתן להם כח ונחת ושמחה, ויתן להם ה' יתברך אנשים שיודעים להוקיר תורה, ולא יהיו "מראים תומה ותחתיה ערמה" (כתר מלכות לרשב"ג) כמו שיש היום, הדברים האלה לא בסדר. ונזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן ואמן.

יום אחד היא לא שמה לב, היא חשבה שבאותו היום חל ראש חודש וממילא אין נפילת אפיים, ובאמת לא היה ראש חודש, היא טעתה ביום אחד, וראתה אותו שהוא נופל על פניו. אמרה לו: "קום מכאן, הרגת את אחי". ויצאה שמועה מבית רבן גמליאל. ותלמידיו של הרשב"א כותבים, איך יתכן דבר כזה שאשה יכולה להשגיח על בעלה מהבוקר עד הערב? אלא מוכרח שהיא רק מפסיקה אותו. אחרי נפילת אפיים עושה לו הפסק שלא יוכל לעשות מיד נפילת אפיים, ואז כבר ההשפעה היא לא אותו דבר. אחרי נפילת אפיים הייתה מביאה לו משהו לשתות - מביאה לו קפה, או שואלת אותו שאלה, וממילא לנפילת אפיים שלו אין השפעה. ואולי מזה למד החזון איש שאם אמרו קדיש ימשיכו הלאה "למנצח בניגונות". אבל זה לא מוכרח, אין הכי נמי שההשפעה היא לא אותה השפעה, אבל אפשר לומר נפילת אפיים אחרי קדיש תתקבל. וככה הוכיח בספר להורות נתן¹⁴ (חלק ו' סימן ז') מדברי הרוקח (סי' ש"ז) שהובא בטורי זהב (יורה דעה סי' שע"ו סק"ב) שכתב שכל המתפלל בבית האבל עליו לומר תחנון אחרי שיצא משם. ולכאורה איך יאמר אחרי שיצא משם, הרי הוא הפסיק? אלא ודאי שאפשר לומר תחנון אחר כך, ורק בביתו של האבל לא אומרים, ואחר כך אומרים. לפיכך גם בנידון הזה, מי שלא הספיק לומר תחנון עם השליח ציבור, יאמר אח"כ. ואם השליח ציבור עצמו אמר קדיש, יאמר תחנון, "לדוד אליך" אחרי קדיש תתקבל.

המתפלל עם חסידים שלא אומרים תחנון, מה יעשה?

כ. במיוחד חלק מהחסידים שהם לא אומרים תחנון אף פעם. והאדמו"ר ממונקאטש¹⁵ בספר "דרכי חיים ושלום" (עמ' ס"ג) כעס עליהם, והוא אמר שלפי דבריהם צריך למחוק את סימן קל"א כולו. לא "יש ימים שאין אומרים בהם תחנון", אלא "כל הזמן אין אומרים תחנון" ... כל יום יש אזכרה¹⁶. לכן הוא אומר שאין דבר כזה, אלא אומרים תחנון כל יום, ויש ימים מיוחדים שיש בהם שמחה. ואמר מה שהם לומדים מרשב"י (יום ל"ג לעומר שלא אומרים בו תחנון), אין ללמוד, כי זה נכתב בשו"ע. והטעם כי רשב"י בעצמו היה שמח ביום הפטירה שלו, היה רואה את גן עדן ורואה כל מיני דברים. אבל אנחנו היום יש לנו דבר כזה!? מי שנפטר, כואב לו וכואב לעולם. לכן אומרים תחנון כרגיל

הקליפות ואחר כך מוציא את הנשמות החוצה. ואחרי שעושה ככה כל מה שדורש נותנים לו. אפילו ידרוש שימות פלוני שהוא לא בסדר אתו, לוקח את נשמתו. פעם אחת עשה ככה עם כל הכוונות והתעלף. ככה סיפר לי אז בשנת תשי"ד. ואני פחדתי מהאיש הזה... זה גורא ואיום, מה זה!? איך אפשר דבר כזה!? יאמר נפילת אפיים ואחר כך יתפלל שפלוני או אלמוני ימות!? היינו פותרים ככה את כל הבחירות, מי שיעשה לנו צרות ניקח אותו לים המלח... מה זה?!

14. כתב אותו רבי נתן גשטטנר ע"ה. משום מה כותבים "גשטטנר" בכמה עיניין גשטעטנער. לא צריך לכתוב ככה, "ותגעש ותרעש הארץ" (ההלים י"ח, ח). אני לא יודע אידיש, אז אני לא יודע מאיפה באה המילה הזאת "גשטטנר". אבל לפחות כותבים אותה בלי עי"ן. הרב זוין שהוא מבוגר מכולם בספרו "סיפורי חסידים" לא כותב בעלז בעי"ן אלא כותב: בלז. לא משתמשים בעי"ן כניקוד, היום כבר יודעים שהעי"ן זו העי"ן האמיתית ולא סגול.

15. הוא היה חסיד אבל היה תקיף. האדמו"ר מליובאוויטש היה מעריך אותו מאד על התקיפות שלו.

16. אומרים שיש איזה ספר (ראיתי את זה) שכל יום כתוב בו איזה צדיק או חסיד שנפטר בו, חוץ מיום אחד בשנה שלא כתוב בו כלום. ואמרו חסידים לרב אחד שלהם, כבודו רוצה שנהרוג אותו היום הזה כדי שיפטור אותנו מהיודי? ימות על קידוש השם... וככה כולם לא יגידו תחנון גם ביום הזה...

ישיבת גדולה לכוהנים מצוינים 'לבנימין אפר"י'

כמה מעלות טובות:

- ♦ בית היוצר בס"ד לגדולי הדור הבא, תלמידי חכמים הבקאים בש"ס ובהלכה למעשה.
- ♦ להקנות נתיבי יושר בהבנת גפ"ת ומפרשים בעומק העיון ובסברא ישרה בדרכו של מרן רבי רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל.
- ♦ לבעלי שאיפות גבוהות לרכוש בקיאות גדולה בכל התלמוד, ולאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא!
- ♦ להגיע לעמל התורה, יגיעה ודביקות, מתוך אהבה, שמחה וערבות!
- ♦ ללמוד מפי תלמידי חכמים מופלגי תורה ויראה, ואנשי חינוך מקצועיים, עם מעקב אישי אחר התקדמותו עלייתו ופריחתו של כל תלמיד ותלמיד!
- ♦ עידודים ותמריצים לשקדנים הלומדים בין הסדרים, לנסיימי מסכתות גמי ונבחנים עליהם בע"פ.

פלאמון ליצירת קשר הרב משה: 050-4108108
טלפון: 03-6727523 פקס: 03-6752698
ישיבת 'לבנימין אפר"י' טע"י מרכז תורני 'חכמת רחמים' ברכיה

הם מתחננים אליך

כי נר מצוה ותורה או"ר!

אור החיים

את תורת האור החיים הקדוש,
שירדה לעולם בשעה גדולה זו.

אור התורה

לומדים אברכים מובחרים,
עמלי תורה, בתענית דיבור

אור השבת

בשעת רעוא דרעוין
בכל ערב שבת קודש

שליחת
שמות לתפילה
עד מוצש"ק
בחצות

רשת הכוללים הפרושים בכל הארץ,
מעניקה לאברכים מלגה מכובדת לצורכי הוצאות השבת.
אברכים נוספים רוצים להיות שותפים לאורה זו תורה!
האם יפתחו סניפים נוספים? אתם מחליטים.

הרימו תרומתכם והדליקו עוד אור.

תורמים 207 ₪ כמנין או"ר

וזוכים לסיפורי ישועות מלאי אור!

משלחת תלמידי חכמים ובדאשם כהן מיחוס מלומדי תורת האור החיים הקדוש,
יתפללו עליכם בקברו, במועד ההילולא

העליה לקבר ביום המסוגל י"ז בתמוז

לתרומות 24 שעות ולהזכרת 10 שמות מיקריכם

☎ 053-2-787-808 ☎ 1-800-512-512

נדרים פלוס 7003287 מס' מוסד | בנק מזרחי | סניף 558
5337 נדרים פון | ח-ן 107403 | ע"ש מעין רשבי

פקס 077-2014-221 | מייל moshe108108@walla.com
בביט למספר 0584356588

אי התאונה?

תשובה ניתן לענות בקו
בית נאמן 079-9270505
שלוחה 22. נא לשלוח
התשובות עד יום ראשון
בערב
בין הפותרים נכונה
יוגלל פרס (חובה לציין שם
וכתובת בצורה ברורה)

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מחוך שימורו של רבנו מן ראש הישיבה שלי"א
לעין גאלה בת הרבנית אסתר מאזוז עליה

עורך הרחבה
שמעון יצחק שלי"א

גליון
218

הלכה נאמנה

מחבר ספר בית עובד הוא תלמיד חכם גדול,
רבי יהודה שמואל אשכנזי. הוא כתב גם ספר
בית מנוחה וספר בית השואבה וספר גזע
ישי בכתב יד (אינני יודע אם ופס). כמה
דברים לומדים
מהספרים שלו
[בית עובד ובית
מנוחה], בסדור
בית מנוחה על
שבת מצאנו דבר
אחד שאמר לי
הרב משה לוי

ז"ל, הוא שאל אותי מדוע אנחנו לא
אומרים: "תפנו תפילתי וכי" במנוחה של
שבת [לפני הקדיש שלפני תפילת העמידה],
רק אומרים "כי לקח טוב נתתי לכם תורת
אל תעו בו" ומדוע אומרים קדיש, הרי בספרים
של מצאנו [תפילת ישרים] כתוב: "תפנו
תפילתי וכי הקשיבה לקול שוועי וכי",
אמרת לו שפנה אנהנו נוהגים. אמר לי,
אתה יודע למה, כי אומרים "הקשיבה
לקול שוועי מלכי ואלקיי", ולא מתאים
לומר "שוועי בשבת. לכו יש לו הצעה לומר
רק את ההתקלה: "תפנו תפילתי קטרת
לפני, משאת פפי מנחת ערב", ולא לסיים
"הקשיבה לקול שוועי וכי", אמרת לי שזה
יפה מאוד, וככה אנהנו נוהגים עכשו לומר
"תפנו תפילתי" בלבד, ולא אומרים "הקשיבה
לקול שוועי". וראיתי בסדור בית מנוחה
שנדפס לפני מאה וחמשים שנה שכתוב
שם רק "תפנו תפילתי" בלבד, בלי הקשיבה
לקול שוועי (דף קכ"ח ע"ב), כשאדם מכון
לאמת ורואה לשקדמונים כתבו כה, אין לה
דבר נפלא מזה, לכן צריך לשים לב. (גליון
218 אות כ"א והערה 24, וגליון 37 אות ה').

חידה

מה פירוש מלד"ה?

תשובה לחידה נמצאת בגליון הנוכחי. תשובות
ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505
שלוחה 21

(חובה לציין שם וכתובת בצורה ברורה):

נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב
פתרון 28/10/05: מתוך החידה: "זאת ענבי נויך
לא תבצור" על איה עץ חל האיסור מהתורה? כל עצי תרבי,
כך כתב הרמב"ם. חובה: אברהם חיים ניסן - בני ברק.
חובה בגליון הקודם: יצחק כליין - בני ברק.
מתוך התמונה: האנון רבי ישעיה אלמליח זצ"ל, תלמיד רבנו
האנון רבי שלמה זצ"ל. עליו אמר מו"ר שלי"א בסעודת
מן מן האיש מצליח זצ"ל שחיינו שלו (של תלמידו האנון רבי
פראגי פיוסטי זצ"ל) נקי בלי סיבשים. חובה: מ מאזוז - ראשון
לציון, חובה בגליון הקודם: אלעזר הגן - בני ברק

למען הספר

"אתה עודדת אותנו להתפלל שְׂכְרִיא". ובזכות זה היא קבלה על
עצמה לכסות את הראש כהלכה. אדם צריך לדעת שאין שום
יאוש בעולם אלא תמיד צריך להתפלל. (גליון 49 אותיות כ"ג וכ"ד).

הוא פותח את החנות שלו בשעה שקלם עומדים לסגור

אבא יצ"ל מספר ספור על יהודי אחד בתנ"ך "מאיר טריף" (טריף
פרישו מהנכד), מה הוא היה עושה? כל יום הולך להתפלל בַּזְמַן וְקוֹנֵא
"חק לישראל", חוזר הביתה ולומד עם הילדים והנכדים שלו, ואחר
כך בשעה אחת עשרה וחצי הולך ופותח את החנות שלו ומוכר בד
וכדומה, בשעה שקלם עומדים לסגור את החנות שלהם. אמרו לו:
תבוא בשעה שמונה - תשע בבקר, אמר להם: השנה ארצה, ומה
שהקדוש ברוך הוא כתב לי בראש השנה, יגיע לי עד סוף השנה.
צחקו עליו ואמרו: יש לנו איש אחד שפוחת חנותו בשעה שקלם
סוגרים את החנות. פעם אחת הוא עשה כהרגלו ופתח חנותו
בשעה שתיים עשרה, וכך הלכו הביתה לאכל ארוחת צהרים.
ראו אותו ואמרו: מה יש לאיש הזה? למי אתה פותח את החנות?
הוא נכנס לחנות, ופתאום באו אנשי צבא ואמרו לו: אנהנו רוצים
בד מסוג מסוים, וכל החנות סגורות. אמר להם: יש לי הסוג הזה,
כמה אתם רוצים ממנו? אמרו לו: תביא לנו כל מה שיש לך בחנות.
מכר להם הכל, אחר כך בשעה שתיים באו חבריו לחנות, והוא
עודנו שם. התפלאו: איך החנות שלך התרוקנה? אמר להם: באו
אנשי צבא ושלמו לי על כל החנות כלה, אז בזמן שאתם מקבלים
קמיעא קמיעא בכל יום, אני קבלתי הכל ביום אחד, ועכשו אני יכול
לנוח בבית כמה חדשים, כי יש לי מנוחה ואני רגוע בלי שום בעיה.
(גליון 86 הערה 24).

אין יאוש בעולם כלל

פעם הייתי בבית המדרש "נדבורנא", ובא חכם תימני ואמר לי:
"יש לנו סבא קטיש בן תשעים וחמש, והוא חולה במחלה שלוש
שנה, ועכשו הוא נמצא בבית חולים ואין סכוי לרפואתו, האם מתר
להתפלל עליו שימות?" אמרתי לו: "מה פתאום? למה להתפלל
עליו שימות? הקדוש ברוך הוא יודע מה לעשות, ולכן התפלל
עליו שייתרפא, כי מי אמר לך שאין סכוי?" אחרי יומים שאלתי
אותו לשלמו של הקטיש הזה, וספר לי שהוא היה בבית חולים
בלי הברה, ופתאום פקח את עיניו ואמר: "מה אני עושה כאן? קחו
אותי הביתה", ובאמת לקחו אותו הביתה ונגמר הספור. פלא פלא,
שלשים שנה הוא מתמודד עם המחלה והיא לא יכלה להקריע אותו,
כי הקב"ה הקריע שהבן אדם הזה יחיה.

היה עוד ספור בבחור אחד מהישיבה, שולד לאחותו בן לא כל כך
מרגיש טוב, והיו צריכים להנשים לו חמץ, אבל הוא היה עשיר
דקות בלי חמץ עד שהנשימו לו, והוא כבר לא היה סדור, והרופאים
אמרו שאין מה לעשות. שאלו את הרב פיר שיהיה גריא, ואמר
להם שאפלו אם יגריא הוא יהיה רק צמח, "צמח בלי יעשה קמח"
(יש פסוק קנה בהושע פרק ח' פסוק ז), אין מה לעשות? "צמח השדה"
(יחזקאל פרק ט"ז פסוק ו'). זה היה ביום ששי, וביום שבת שאל
אותי הבחור - הדוד של התינוק הזה: "האם אפשר להתפלל עליו
שימות?" אמרתי לו: "לא מתפללים שימות אלא שייתרפא ויגריא,
ואמנם הרב פיר אמר שיהיה צמח, אבל עם כל הכבוד אפשר
שיגריא". אחרי עשרים יום הביאו לי פתק מהעתון שכתוב שם
שהתינוק הזה הבריא ועשו לו ברית. אחרי ששה חדשים באה אמו
ואמרה לי: "הנה זה הבן שלך!" אמרתי: "זה הבן שלי!" אמרה לי:

ידע תדע

א. המאירי [מגדולי הראשונים לפני למעלה משיב מאות שנה]
בהקדמתו לפרקי אבות אומר, שהגאונים היו זוכרים את התלמוד
מלה במלה בדיוק, עד שאין בו אפלו "חגיגות צפרן" [הגאונים
הם רבותינו שחיו לפני אלף שנה ויותר, בתקופה שלפני רבותינו
הראשונים]. (מה הפרוש? אדם ששוחט צריך לבדק אם יש חגיגה
בספין, כלומר אם מסקסכת או אוגרת וכל מיני אפנים. וזה סוגיות
גדולות בגמרא (חולין י"ז ע"ב), שיש פגימה שמרגישים אותה רק אם
מעבירים באצבע לפני מטה ולא לפני מעלה, ויש פגימה שמרגישים
אותה משני צדדים, אבל למעשה מחמירים בכלם (עין כף החיים
י"ד סימן י"ח ס"ק כ"ד). המאירי אומר ככה על זמן הגאונים, וכל
שכן בזמן האמוראים והתנאים. (גליון 112 הערה 18).

ב. בניג [וי"ב] בתמונה יום חג הגאלה של חב"י. האדמו"ר רבי יוסף
יצחק מליובאוויטש נחשב בבית האסורים בשנת תרפ"ו, והיו כמעט
גזורים אתי דיוני למוות, חסידיו הפעילו רעש בעולם כולו, ובחסידה - מסך
הפרזל כבר היה סגור. מה הם עשו? שלחו מברך לאמריקה: אבינו
חולה, הבינו כלם אבינו פרישו האדמו"ר, ועשו הכל כדי לשחרר
אותו. אחר כך אמרו לו שילך בגלות באיזו עיר - קסטרימה, ואחר
כך השתחרר גם מזה, רק פתבי הדי שלקה נשארו שם עד היום
הזה, ויום יגיע וגם אלה ששתחררו. [הוצאתם לאורות מאפלות"
(פיט שפע קולי). (גליון 218 אות א').

ג. בסוף הפרשה [פרשת בלק], הטריפוליטנים ממשכים עוד
כמה פסוקים מהפרשה הבאה, עד "הנני נתן לו את בריתי שלום"
(במדבר כ"ה ע"ב), מנין להם הדבר הזה? איני מתנגד למנהגים שהם
של עדות אחרות, אלא גם המנהגים של העדות שלנו אם הם סגיות
לא חביבים להמשך אותם. אבל אמת הפשוט ומצאנו לו מקור למנהג
הזה שממשכים עד "את בריתי שלום", איפה המקור הזה? בירחון
סיני (תשרי-חשוון תשמ"ח עמ' צ"ה) הביא את המנהג הזה משו"ת זרע
אנשים (סימן כ"א), ספר קדמון לפני שלט מאות שנה, והוא אומר שם
שככה נהגו כיון בעיר ארטה בשנת תכ"א (אולי תנ"א), ככה נהגו גם
ביון וגם בפס. וככה כתב גם בספר המנהגי (עניני שמחת תורה), שכן
מנהג רב אנשי ספרד וצרפת ופרובינצה שסכסוך פרשת בלק קוראים
מפרשת פינחס עד "בריתי שלום" כדי לסיים בדבר טוב. המנהג הזה
הוא עתיק לפני שבע מאות שנה ויותר מזמן הראשונים, שימשיכו
בו. אם אדם מתפלל אתם וככה מנהגם יקרא להם עד "בריתי
שלום", ולמה עושים את זה? כי כתוב בהלכה (הרמ"א סי' קל"ח)
שצריך לסיים בדבר טוב, איך יתסיים בדבר טוב שנתעצר בסוף פרשת
בלק - "נהייה המתים במגפה"? לכן תמשיך. אבל עכשו יש קטשה
עלינו, למה אנהנו גומרים בפסוק "נהייה המתים במגפה ארבעה
ועשרים אלף"? זה דבר טוב; ונתשובה - כן, זה דבר טוב שלא
הקשיבה המגפה חס ושלילה. (שם אותיות ד, ו, ו').